ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Акімової Марії Петрівни «організаційно-управлінські умови розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми

Один із найгостріших викликів сучасності – зниження рівня здоров'я, спричинений гіподинамією, через нехтуванням дотримання правил здорового способу життя, рухового режиму та іншими супутніми факторами. Стан здоров'я населення є одним із соціальних індикаторів суспільного прогресу, потенціалом економічного зростання та безпеки держави і посідає чільне місце в системі цінностей будь-якої цивілізованої країни (Москаленко В. Ф., 2016). На стан здоров'я населення впливає низка соціально-економічних, екологічних, біологічних та інших детермінант (Андрєєва О.В., 2018; Імас Є.В., Футорний С.М., 2019). Тому вирішення проблеми поліпшення здоров'я населення має бути міжсекторальним.

Збереження здоров'я певною мірою залежить від рівня культури життя, відображаючи усвідомлення і ставлення людини до себе, її знання про здоров'я, рухову активність (Дудчак М.В., 2020). Тому, залучення до регулярних занять руховою активністю є пріоритетними для державних та відомчих структур нашої держави (Постанова Верховної Ради України «Про забезпечення сталого розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади», Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», «Цільова соціальна комплексна програма розвитку фізичної культури і спорту до 2024 р. населення України», Державна програма Президента «Здорова Україна» та ін.).

Одним із найдавніших засобів зміцнення здоров'я є оздоровча гімнастика, яка включає форми занять вправами для вдосконалення тіла:

фітнес, біг, стрибки та ін. Багатьма науковцями відзначено важливість використання оздоровчих видів гімнастики в повсякденному житті людей. Тому, питання розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні та удосконалення її організаційно-управлінських засад, що піднімає Акімова М.П., стає надзвичайно актуальним.

Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача в опублікованих працях

Проблематика, зміст, кількість публікацій за дисертаційним дослідженням повністю відповідає вимогам МОН України. Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 10 наукових працях, з яких 2 статті представлено у фахових виданнях України, які включено до міжнародної наукометричної бази, 2 статті у виданнях, які включено до міжнародної наукометричної бази Scopus. За матеріалами дослідження також опубліковано 5 праць апробаційного характеру та 1, що додатково відображує результати дослідження.

Основні положення дисертаційної роботи були оприлюднені у доповідях та тезах на міжнародних та всеукраїнських науково-теоретичних і науково-практичних конференціях: XI–XIV «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2018–2021), Міжнародній науково-практичній конференції «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми та перспективи» (Київ, 2020), Міжнародному науково-спортивному он-лайн конгресі студентів та молодих вчених «Актуальні питання фізичної культури і спорту та ерготерапії» (Чернівці, 2020), XVIII Міжнародна науково-практична конференція молодих учених «Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту різних груп населення» (Суми, 2018), Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції, приуроченій Всесвітньому дню науки «Оздоровчо-рекреаційна рухова активність у сучасному суспільстві» (Чернівці, 2020), Всеукраїнської науково-практичної інтренет-конференції «Інноваційні підходи до формування професійних компетентностей фахівців з фізичної культури , спорту і фізичної терапії та ерготерапії» (Чернівці, 2018), науково-

методичних конференціях кафедри менеджменту та економіки та кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України (2018–2021).

Оцінка змісту дисертації та її основні положення

Дисертаційна робота має усі необхідні структурні елементи, а саме: анотації українською та англійською мовами, вступ, п'ять розділів, висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел та додатки. Загальний обсяг дисертації становить 230 сторінок. У роботі наведено 21 рисунок, 14 таблиць. У роботі використано 252 джерела наукової й спеціальної літератури.

У вступі дисертанткою наведено:

- *обґрунтування актуальності обраної теми*;

- *зв'язок роботи з науковими планами, темами:* дисертаційне дослідження здійснене в межах Плану НДР НУФВСУ на 2016-2020 рр. за темами кафедри менеджменту та економіки «Теоретичні та прикладні аспекти підприємництва у сучасному спорті» (номер державної реєстрації 0121U108293) і кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (номер державної реєстрації 0121U107534). Роль автора (як співвиконавця теми) полягала в обґрунтуванні та розробленні моделі удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні.

- *мету дослідження*, яка спрямована на обґрунтування та розробку моделі удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні з метою підвищення рівня залученості населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності, покращення їх фізичного стану;

- *завдання дослідження*;

- *об'єкт* та *предмет дослідження*;

- *методи дослідження*, що використовувалися для розв'язання

поставлених завдань, а саме: теоретичні, загальнонаукові, педагогічні, соціологічні, психодіагностичні, антропометричні, фізіологічні та методи математичної статистики;

- *наукову новизну дослідження,* яка полягає в тому, що автором: вперше розроблена модель удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні, метою якої є підвищення ефективності державної політики щодо збереження здоров'я пересічних громадян шляхом удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики; вперше визначено чинники, що лімітують ефективність розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні, обґрунтовано та запропоновано шляхи удосконалення організаційно-управлінського забезпечення розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні; вперше запропоновано власне визначення оздоровчої гімнастики як комплексу певним чином підібраних вправ, виконуючи які людина здійснює оздоровлюючий та профілактичний вплив на фізичний стан свого організму, розвиває власний потенціал та відкриває можливості для подальшого вдосконалення; доповнено інформацію щодо особливостей впливу ринку оздоровчо-рекреаційних послуг на формування організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні; доповнено дані про класифікацію оздоровчих видів гімнастики та особливості їх використання відповідно до різних вікових груп населення та видами гімнастики, до яких відносяться наступні групи: освітньо-розвиваючі, оздоровчі та спортивні; доповнено й розширено інформацію про створення оптимального секторального алгоритму управління, який буде чітко розмежовувати і координувати повноваження і компетенції усіх учасників спортивної діяльності як на рівні країни, так і на рівні регіонів та місцевого самоврядування;

- *практичну значущість,* яка полягає у розробці рекомендацій для різних груп населення у підвищенні рівня їх залучення до занять оздоровчо-рекреаційною руховою активністю як ключового чинника здорового способу

життя. Отримані результати можуть бути використанні для підготовки здобувачів освітніх ступенів бакалавра та магістра спеціальності 017 Фізична культура і спорт, а також для підвищення кваліфікації фахівців галузі. Результати наукових досліджень впроваджено у практику діяльності ТОВ «Спортивно-оздоровчий комплекс «Монітор» (Клуб «5 ЕЛЕМЕНТ»), а також у навчальний процес кафедри менеджменту та економіки та кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації Національного університету фізичного виховання і спорту України, що підтверджено актами впровадження.

- *особистий внесок здобувача,* який полягав у спільні публікації полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці ключових ідей і основних положень дисертаційної роботи, у формулюванні напряму дослідження, теми, мети і завдань, пошуку, вивченні, аналізі, інтерпретації та узагальненні джерел фахової літератури, документальних матеріалів, у відборі та апробації методів дослідження, організації і проведенні дослідження в процесі констатувального та перетворювального педагогічного експериментів, у розробці, обґрунтуванні, експериментальній перевірці моделі удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні, кількісному і якісному аналізі отриманих результатів, узагальненні отриманих даних, формулюванні висновків, підготовці матеріалів до друку.

- *апробацію результатів, публікації, структуру й обсяг роботи.*

У першому розділі дисертації «Сучасний стан функціонування оздоровчих видів гімнастики в Україні та умови їх організаційно-управлінського забезпечення» охарактеризовано проблему оздоровчих видів гімнастики як засобу збереження здоров'я населення, розкрито класифікацію оздоровчих видів гімнастики та особливості їх використання, проаналізовано зарубіжний досвід організаційно-управлінського забезпечення розвитку оздоровчих видів гімнастики.

Основні положення, що висвітлені у першому розділі, представлені у однією публікацією.

У *другому розділі* «Методи та організація дослідження» подано опис

основних методів, які використовувалися відповідно до мети, завдань, об’єкту та предмету дослідження, а також інформацію про організацію дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводилася у кілька етапів протягом 2017 – 2021 рр. У досліджені брали участь 90 респондентів різних вікових груп та соціальних верств населення.

У процесі виконання дисертаційної роботи, відповідно до мети і завдань дослідження, були використані такі методи: теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет та документальних матеріалів; порівняння та зіставлення; абстрагування; логіко-теоретичний аналіз; структурно-функціональний аналіз; педагогічні методи дослідження; соціологічні; оцінки фізичного здоров'я; моделювання; антропометричні; фізіологічні; біомеханічні; методи математичної статистики.

У *третьому розділі* «Формування організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні» увага автора зосереджена на дослідженні сучасного стану розвитку оздоровчих видів гімнастики в України. Визначено вплив ринку фізкультурно-спортивних послуг на формування організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні та виокремлено державну підтримку у формуванні організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні.

Розділ 3 викладено на 39 сторінках дисертації, а результати досліджень представлені у 4 наукових працях автора.

У *четвертому розділі* «Модель удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні» наведено результати, які ілюструють необхідність та головні підходи до удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики. Визначено мету концептуальної моделі, яка полягає у підвищенні ефективності державної політики щодо збереження здоров’я пересічних громадян шляхом удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики. Представлено очікувані

результати реалізації завдань моделі та здійснено оцінку ефективності реалізації заходів запропонованої моделі.

Розділ викладено на 50 сторінках тесту і висвітлено у 2 публікаціях автора.

У п’ятому розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» охарактеризовано повноту вирішення завдань досліджень та узагальнено результати наукової роботи.

Висновки повністю відповідають завданням дослідження та змісту основного тексту роботи, є логічними та структурованими.

Позитивно оцінюючи в цілому рівні наукової новизни, теоретичного і практичного значення дослідження, хотілось відзначити певні дискусійні питання:

1. У першому розділі, підрозділі 1.1, автор подає інформацію про оздоровчі види гімнастики як засіб збереження здоров’я населення. Хотілося б почути його думку стосовно основних факторів від яких залежить ефективність оздоровчого впливу гімнастики у порівнянні з іншими видами спорту.

2. У другому розділі, при описі перетворювального експерименту, ви декларуєте проведення дослідження за участю жінок зрілого віку (всього 62 учасниці). Обґрунтуйте, будь ласка, доцільність саме такої організації дослідження.

3. Для досягнення мети дисертаційної роботи ви застосували досить велику кількість різноманітних методів дослідження і отримали значний масив показників. Хотілося б почути які із них і чому покладено в основу критеріїв ефективності реалізації заходів запропонованої авторської моделі.

4. Згідно даних представлених у розділі 4 тривалість етапів моделі удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики різниться від 264 до 311 днів. Обґрунтуйте, будь ласка, доцільність такого діапазону тривалості

5. Уточніть, будь ласка, які саме заходи розробленої моделі удосконалення організаційно-управлінських умов розвитку оздоровчих видів гімнастики ви рекомендуєте використовувати і чи будуть вони доречними для різних груп населення.

Проте, представлені дискусійні питання не знижують загального враження від науково-теоретичного рівня проведеного дослідження, його актуальності та практичної значущості.

Висновок про відповідність дисертації вимогам.

Дисертаційна робота Акімової Марії Петрівни «Організаційно-управлінські умови розвитку оздоровчих видів гімнастики в Україні», є самостійною завершеною науково-дослідною роботою кваліфікаційного характеру, що відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт, вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від12.01.2017 року № 40 (із змінами внесених згідно з Наказом міністерства освіти і науки України № 759 від31.05.2019) та п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6.03.2019 року № 167 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 979 від 21.10.2020), а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання та спорту,
доцент, доцент кафедри теорії та
методики фізичного виховання і спорту
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича Гакман Анна Вікторівна